

Pretexte pentru lectură

Traducere, traducători, traductologie, la „Vatra”

de Claudia-Diana Tănăsescu

Numărul 8-9 al revistei „Vatra”¹ este consacrat traducerii, traducătorilor și traductologiei. Acest nucleu este încadrat de rubrici precum *tolle lege, nulla dies sine linea, epigma magna, ca și cum, cronica literară, ars legendi, vecinătăți* sau *biblioteca babel*, rubrici ocupate de articole, poezii, fragmente în proză, recenzii și dialoguri. Lectura ne poartă dintr-o lume în alta, dintr-o poveste în alta: de la poezia Letiției Lea, „primul telefon portabil” și „Depresia de țară” despre care ne vorbește Ana Blandiana, la dialogul dintre Paul Goma și Dan Culcer și la poezia lui Iosif Brodski. Articolele dedicate traducerii reușesc să atingă câteva aspecte esențiale ale acestui fenomen complex.

Subiectele abordate acoperă atât ideea de traducere ca rescieri, ca știință și ca operă de artă, cât și condiția traducătorului împreună cu receptarea muncii acestuia. Astfel, Ion Butnaru ne vorbește despre micșorarea distanțelor și despre legea compensației, iar Eugen Munteanu despre cum „traducțiile *fac* o literatură”, în sensul că o literatură națională nu se poate naște din nimic, universalitățile imaginației mergând mână în mână cu universalitățile limbajului. Jan Willem Boss, George Volceanov, Radu Vancu, Luminița Voina Răuț ne împărtășesc experiențele lor, traducându-i pe Coșbuc, Shakespeare, Ezra Pound, respectiv Vargas Llosa. În felul acesta aflăm, de exemplu, care sunt „chinurile”, dificultățile de a traduce din română în neerlandeză sau de a-l (re)traduce pe Shakespeare în România secolului XXI. În aceeași ordine de idei, George Volceanov lansează o „dureroasă” temă de reflecție: ce se întâmplă atunci când limba engleză ne invadează nu doar vocabularul activ, ci și structurile mentale: riscăm să vorbim românește, însă să gândim englezește.

Despre convenția lecturii între autor – traducător – cititor ca pariu cu rezultate surprinzătoare ne vorbește Antoaneta Olteanu care ne spune și ce se întâmplă atunci când cărțile vin în întâmpinarea traducătorului. Tot

despre această afinitate ne vorbește și Corina Bozedean, numind-o empatie (emoțională și rațională) de postură traductivă. Astfel, prin empatia emoțională înțelegem ce simte celălalt, iar prin cea rațională înțelegem ce și cum gândește celălalt. Îndreptându-ne spre sfera traductologiei, rolul traducerii ca discurs cultural și obiect de studiu în mediul academic românesc este adus în prim plan de Rodica Dumitru.

Vremurile se schimbă, la fel și paradigma modului de a gândi, iar tehnologia influențează inevitabil atât cercetarea traductologică, cât și traducerea propriu-zisă. Despre toate acestea aflăm din articolul Georgianeii Lungu Badea: *Traductologia și condiția digitală*. Nu sunt uitate nici „deliciile condiției de umbră”, aventura pasionantă, frustrările dar și bucuriile profunde presupuse de traducerea literară, impasuri și triumfuri despre care aflăm de la Luana Schidu. Ilustrația acestui număr poartă semnătura pictorului Aurel Popp.

¹ „Vatra”, *Traducere, traducători, traductologie*, nr. 569-570, 8-9/2018.